

УДК 658.1:005.6

Лунак Р. Л.,

economist_555@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-1830-1800,

Researcher ID: I-2980-2017,

д.е.н., проф., професор кафедри економіки, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Савка Є. В.,

evgeniy_savka@ukr.net, ORCID ID: 0009-0007-4291-2277,

здобувач, ОНП “Економіка”, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Хохонь Д. В.,

dimahohon1253@gmail.com,

магістрант, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

ЩОДО МЕТОДИКО-ПРИКЛАДНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Анотація. Питання економічної безпеки є об'єктом багатьох наукових досліджень, що сформувало достатній фундаментальний базис методик їх аналізування. Втім, існуючі методичні прийоми не завжди дозволяють врахувати нові виклики, які постають перед підприємствами в нинішніх умовах постійних часто непередбачуваних змін. У статті обґрунтовано важливість розроблення новітніх інформаційно-аналітичних методик, які, попри широке охоплення факторів та врахування численних тенденцій, ґрунтуються на комплексному підході, де пріоритетне значення надається процесам структуризації, моделювання, проєктування, адаптації та ін. Наголошено на змінах інструментарію аналізу економічної безпеки підприємств залежно від галузевих особливостей і тенденцій, що, як і інші процеси, мають враховувати динамічне зростання викликів та шоків. Існуючі аналітичні підходи до оцінювання економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі позбавлені системності й комплексності, адже здебільшого охоплюють лише окремі процеси, а тому авторські наукові припущення стосуються саме формування інтегрованого підходу, який поєднує кількісні та якісні методи аналізу, враховує галузеві особливості та дозволяє достовірно оцінити ключові складові економічної безпеки. Із застосуванням функціонально-структурного підходу сформовано методико-прикладні положення аналізу економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі. Запропоновано здійснювати вибір методичних розробок та аналітичного інструментарію для визначення ступеня економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі за такими складовими: фінансово-інвестиційна, маркетингова, логістична, інформаційно-аналітична, інноваційно-технологічна, інтелектуально-кадрова. Доведено, що сформована інформаційна база обраного напрямку аналізу має критично важливе значення для ідентифікації і моделювання впливу ризиків та загроз підприємницької діяльності у сфері роздрібної торгівлі, які згруповано у відповідності до кожної складової економічної безпеки. Також запропоновано низку засобів та заходів для попередження і мінімізації визначених ризиків та загроз економічній безпеці підприємств роздрібної торгівлі.

Ключові слова: економічна безпека, підприємства, роздрібна торгівля, аналіз, підприємницька діяльність, забезпечення, ризики, загрози, стабільність, стійкість, управління, торговельні операції.

Lupak R. L.,

economist_555@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-1830-1800,

ResearcherID: I-2980-2017,

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Economics, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Savka Ye. V.,

evgeniy_savka@ukr.net, ORCID ID: 0009-0007-4291-2277,

Postgraduate, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Khokhon D. V.,

dimahohon1253@gmail.com,

Master's degree student, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

TO THE ISSUE OF METHODOICAL AND APPLIED TOOLS FOR ANALYSING THE ECONOMIC SECURITY OF RETAIL TRADE ENTERPRISES

Abstract. The issue of economic security is the subject of many scientific studies, which has formed a sufficient fundamental basis for the methods of their analysis. However, existing methodical techniques do not always allow to take into account new challenges that enterprises face in the current conditions of constant, often unpredictable changes. The article substantiates the importance of developing new information and analytical methods, which, despite the wide coverage of factors and taking into account numerous trends, are based on a comprehensive approach, where priority is given to the processes of structuring, modeling, design, adaptation, etc. The changes in the tools for analyzing the economic security of enterprises are emphasized, depending on the industry characteristics and trends, which, like other processes, must take into account the dynamic growth of challenges and shocks. Existing analytical approaches to assessing the economic security of retail enterprises are devoid of systematicity and complexity, because they mostly cover only individual processes, and therefore the author's scientific assumptions relate specifically to the formation of an integrated approach that combines quantitative and qualitative methods of analysis, takes into account industry characteristics and allows for a reliable assessment of the key components of economic security. Using the functional-structural approach, methodological and applied provisions for analyzing the economic security of retail enterprises have been formed. It is proposed to select methodological developments and analytical tools to determine the degree of economic security of retail enterprises according to the following components: financial and investment, marketing, logistics, information and analytical, innovation and technological, intellectual and personnel. It is proven that the formed information base of the chosen direction of analysis is of critical importance for identifying and modeling the impact of risks and threats to entrepreneurial activity in the retail sector, which are grouped in accordance with each component of economic security. A number of means and measures are also proposed to prevent and minimize the identified risks and threats to the economic security of retail enterprises.

Keywords: economic security, enterprises, retail trade, analysis, entrepreneurial activity, provision, risks, threats, stability, sustainability, management, trade transactions.

JEL Classification: M10, L81, D81

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-83-02>

Постановка проблеми. Посилення невизначеності та кризових явищ не дозволяє повноцінно використовувати наявні можливості та досягати цілей, що одночасно не може гарантувати необхідної ефективності та стійкості у стратегічному розвитку. Підприємства в таких умовах потребують прийняття якісних управлінських рішень, щоб забезпечити достатній рівень економічної безпеки та одночасно зберігати конкурентний рівень на ринку. Однозначно, що для досягнення таких результатів підприємства мають активно використовувати науково-прикладний інструментарій з високим ступенем застосування аналітичних методичних розробок.

Питання економічної безпеки є об'єктом багатьох наукових досліджень, що сформувало достатній фундаментальний базис методик їх аналізування. Втім, існуючі методичні прийоми не завжди дозволяють врахувати нові виклики, які постають перед підприємствами в нинішніх умовах постійних часто непередбачуваних змін. Традиційні методичні підходи здебільшого орієнтовані на оцінювання фінансових показників і дослідження кінцевих результатів підприємницької діяльності, але

сучасні реалії підтверджують скоріше актуальність дотримання комплексного підходу, де значна увага надається структуризації та врахуванню впливу численних викликів і шоків.

Відтак актуальним науково-дослідним завданням є адаптація існуючих фундаментальних інструментів і створення нових, які б поєднували розроблені наукові підходи з практичними моделями управління процесами забезпечення економічної безпеки. У цьому контексті вагомого значення набуває інтеграція аналітичних методів із новітніми технологіями моделювання та проектування, де візія досліджень широко охоплює різні сценарії зміцнення економічної безпеки.

Примітно, що під час аналізу економічної безпеки підприємства значну увагу доречно приділяти галузевим особливостям, вплив яких нерідко має нетиповий характер залежно від належності до різних сфер діяльності. Зокрема, для роздрібної торгівлі характерні ризики та загрози, що можуть й не мати суттєвого значення для підприємств інших галузей, як-от коливання попиту, сезонність продажів, залежність від постачальницьких ланцюгів та ін. Відтак аналіз економічної безпеки у сфері

роздрібної торгівлі потребує дотримання інтегрованого підходу, що об'єднує кількісні методи оцінювання з якісними, і це дозволяє формувати більш точні рекомендації для ухвалення управлінських рішень та підвищувати стійкість підприємства в умовах значних викликів і шоків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці економічної безпеки підприємств, зокрема роздрібної торгівлі, приділяється значна увага вітчизняних та зарубіжних науковців, проте авторські підходи відрізняються за методиками, прикладними аспектами та ін. Так, у працях [1, с. 187-194; 2, с. 124-132; 3, с. 135-140; 4, с. 9-16] науковцями економічна безпека розглядається крізь призму її сутнісно-змістовних характеристик, концептуальних ознак та структурних складових, що формує фундаментальний теоретико-методичний базис для науково-прикладних досліджень. Натомість Т. Васильців та ін. більше схильні притримуватися структурного підходу і поєднують фінансові та економічні аспекти безпеки з огляду на важливість забезпечення динамічного розвитку та гарантування стабільності і стійкості в умовах непередбачуваності та збільшення викликів [5, с. 22-30; 6, с. 31-37].

Примітно, що наукові дослідження більшою мірою направлені на вивчення питань забезпечення економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі через удосконалення аналітичного інструментарію, впровадження якого дозволяє покращити формування інформаційного базису, що має вагоме значення при покращенні якості стратегічного управління безпекоорієнтованими процесами. Так, Е. Данілова пропонує ризик-орієнтований підхід до управління економічною безпекою [7, с. 61-68], тоді як А. Драгун формує систему чинників, що впливають на стан підприємства [8, с. 64-71], а О. Шуміло розробляє підхід до оцінювання впливу зовнішнього середовища на роздрібний торговельний бізнес [9, с. 150-155]. Також на важливості врахування ризикостійкості при забезпеченні економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі наголошують В. Гросул та М. Усова, зокрема пропонуючи авторську методику до оцінювання та визначення тактичного інструментарію до удосконалення системи управління економічною безпекою [10, с. 282-286].

Також наукові теорії та гіпотези охоплюють процеси аналізу впливу чинників на стан і тенденції економічної безпеки підприємств, а особливо з огляду на галузеві особливості. У працях [11; 12, с. 17-37] обґрунтовуються структурні компоненти інвестиційно-інноваційного забезпечення, зокрема з метою доведення, що рівень цифровізації та інноваційної активності дедалі більше формує конкурентоспроможність та безпековий потенціал бізнесу. П. Куцик приділяє увагу проблемним аспектам розвитку малого і середнього підприємництва, що має особливе значення для сектору роздрібної торгівлі, де переважає саме такий тип підприємництва [13, с. 7-14]. О. Паршина та ін. виділяють важливість проведення комплексного аналізу ключових чинників, які впливають на економічну

безпеку підприємств, що дозволяє поєднати факторний та ризик-орієнтований підходи в єдиній методиці [14, с. 261-266].

Втім, в умовах зростання викликів недостатньо спиратися лише на фундаментальні підходи та апробовані прикладні авторські наукові методи, що підтверджує необхідність розширення напрямів досліджень і подальшого вдосконалення аналітичного інструментарію як на рівні теоретико-методичних розробок, так і на рівні практичної реалізації отриманих результатів.

Постановка завдання. Метою статті є наукове обґрунтування методико-прикладного інструментарію аналізу економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна безпека є комплексним поняттям, сутність якого пов'язана з великою кількістю процесів на різних рівнях – від макроекономічного, де формуються загальні умови стабільності та розвитку країни, до мезо- та мікрорівня, де зростає значення забезпечення стійкості функціонування окремих галузей і підприємств. Для підприємств роздрібної торгівлі результати аналізу економічної безпеки мають як тактичне, так і стратегічне значення, оскільки вимагають володіння повною інформацією про наявні ризики та загрози, проведення моделювання їхнього впливу, формування варіантів оптимізації ресурсного забезпечення тощо. Вибір методичного забезпечення до аналізу економічної безпеки зумовлений також необхідністю визначення менеджментом підприємств довгострокових стратегій розвитку, які охоплюють процеси покращення інвестиційної активності, формування високотехнологічного потенціалу та адаптації до зовнішніх викликів. Із посиленням невизначеності та зростанням кількості шоків коло стратегічних завдань лише розширюється, що потребує вдосконалення інформаційного забезпечення та методичних підходів до аналізу економічної безпеки.

Беручи до уваги структурність процесів забезпечення економічної безпеки підприємства, що властива і для галузі роздрібної торгівлі, методика аналізу має передбачати визначення алгоритмів та прикладного інструментарію для кожної окремої складової. Зокрема, доречно притримуватися фундаментального підходу, згідно з яким до складових економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі відносять фінансово-інвестиційну, маркетингову, логістичну, інформаційно-аналітичну, інноваційно-технологічну та інтелектуально-кадрову складові. Такий підбір забезпечує повне охоплення критично важливих процесів забезпечення економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі, як-от (1) забезпечення фінансової стійкості та інвестиційної привабливості за умов економічної нестабільності, (2) удосконалення маркетингових підходів задля збереження та розширення клієнтської бази, (3) розширення логістично-постачальних відносин та забезпечення безперебійності торговельно-збутових процесів, (4) розвиток інформаційно-аналітичної системи для актуалізації

даних у стратегічному та тактичному (оперативному) управлінні, (5) впровадження інноваційних і технологічних розробок з метою підвищення продуктивності торговельних операцій, (6) формування та розвиток кадрового потенціалу і посилення інтелектуалізації праці. Відповідно, за таким підходом на рис. 1 узагальнено методичні засади та прикладний інструментарій аналізу економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі з врахуванням специфіки виникнення ризиків і загроз у цій галузі.

Використання широкого аналітичного інструментарію при визначенні ступеня економічної безпеки підприємства роздрібної торгівлі за кожною її складовою має низку переваг, а саме дозволяє (1) комплексно оцінити фінансовий стан і

інвестиційні можливості підприємства для забезпечення стабільного функціонування, (2) виявити потенційні ризики та загрози у сферах постачання, зберігання, збуту та логістики товарів, (3) підвищити об'єктивність прогностичних оцінок споживчого попиту та якість планування товарного асортименту, (4) своєчасно приймати критично важливі управлінські рішення для мінімізації економічних втрат і швидкої адаптації в умовах зростання викликів і шоків, (5) оптимізувати процеси ресурсного забезпечення, що підвищує їхню ефективність та здатність стабільно підтримувати необхідний рівень економічної безпеки.

Складові економічної безпеки	Методико-аналітичний блок		Об'єкти аналізу: виявлення ризиків та загроз підприємницької діяльності у роздрібній торгівлі
	методи	інструментарій	
Фінансово-інвестиційна	Фінансовий аналіз, коефіцієнтний метод, аналіз <i>cash-flow</i> , сценарний аналіз	Модель <i>Z-score</i> Альтмана, <i>DuPont</i> -аналіз, інвестиційні критерії (<i>ROI</i> , <i>NPV</i> , <i>IRR</i>), <i>Stress-testing</i> -методика	* нестабільність грошових потоків та високі фінансові втрати від сезонних коливань попиту; * висока заборгованість перед постачальниками та фінансово-кредитними установами; * низька рентабельність окремих товарних груп; * ризик замороження обігових коштів у товарних запасах
Маркетингова	Аналіз ринкових тенденцій, аналіз конкуренції, аналіз еластичності попиту, сегментація клієнтів	<i>Benchmarking</i> -методика, <i>GAP</i> -моделювання, <i>CRM</i> -аналітика, <i>CJM</i> -методика	* зниження попиту на окремі групи товарів; * недостатнє використання цифрових каналів комунікації та продажу; * низька лояльність клієнтів та повторюваність покупок; * слабка адаптація до сезонності, ринкових трендів та поведінкових змін споживачів
Логістична	Логістичний аналіз, процесний підхід, <i>VCA</i> -аналіз	<i>ERP</i> -системи, <i>Lean</i> -методи, <i>IT</i> -концепція, <i>ABC-XYZ</i> аналіз товарних запасів, <i>SCM</i> -системи	* порушення ланцюгів товарних поставок; * надлишкові або недостатні товарні запаси; * високі витрати на логістику та транспортування товарів; * недостатня адаптація до сезонних коливань та змін споживчого попиту
Інформаційно-аналітична	Контент-аналіз, ризик-орієнтований підхід, аудит інформаційних потоків	ІТ-аудит, системи інформаційної безпеки (<i>SIEM</i> , <i>DLP</i>), <i>Big Data</i> -аналітика	* витік комерційної та персональної інформації клієнтів; * кіберзагрози та атаки на внутрішні інформаційні системи; * недостатня інтеграція даних між різними торговельно-збутовими операціями
Інноваційно-технологічна	<i>SWOT</i> -аналіз, <i>PEST</i> -аналіз, метод порівняльних переваг, патентний аналіз	Технологічний аудит, <i>TRL</i> -оцінювання, <i>Roadmapping</i> -проектування	* використання застарілих торговельно-збутових технологій; * низький рівень автоматизації торговельно-складських операцій; * недостатнє впровадження аналітичних систем прогнозування попиту та планування товарного асортименту; * повільна інтеграція цифрових платформ обслуговування клієнтів
Інтелектуально-кадрова	Соціологічні опитування, метод компетентностей, <i>HR</i> -аналітика, аналіз плінності кадрів	<i>KPI</i> -аналіз, <i>BSC</i> -аналіз, методика <i>360°</i> , <i>HCM</i> -системи	* висока плінність персоналу у періоди сезонних продажів; * недостатня кваліфікація працівників для впровадження новітніх торговельно-технологічних операцій; * ризики помилок у обслуговуванні клієнтів та веденні товарного обліку

Рис. 1. Методико-прикладний інструментарій аналізу економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі

У контексті фінансово-інвестиційної складової особливо прикладне значення набуває проведення фінансового аналізу, сценарного моделювання, аналізу грошових потоків тощо. Відповідно до цього необхідно використовувати численний аналітичний інструментарій, як-от індекс *Z-score* Альтмана, систему показників *DuPont*-аналізу, інвестиційні критерії (рентабельності інвестицій – *ROI*, чистої теперішньої вартості – *NPV*, внутрішньої норми прибутковості – *IRR*), сценарні підходи. Необхідність таких розрахунків зумовлена прагненням достовірно оцінити фінансовий стан підприємства роздрібною торгівлі та забезпечити його здатність швидко адаптуватися до загрозливих тенденцій, таких як: нестабільність грошових потоків та високі фінансові втрати через сезонні коливання попиту; висока заборгованість перед постачальниками та фінансово-кредитними установами; низька рентабельність окремих товарних груп; ризик замороження обігових коштів у товарних запасах.

Значний вплив на діяльність підприємств роздрібною торгівлі мають маркетингові ризики та загрози, зокрема ті, що стосуються зниження попиту на окремі групи товарів, недостатнього використання цифрових каналів комунікації та продажу, низької лояльності клієнтів та повторюваності покупок, недостатньої адаптації до сезонності, ринкових трендів та поведінкових змін споживачів. Досвід багатьох успішних підприємств роздрібною торгівлі підтверджує важливість сформованості широкої інформаційно-аналітичної бази, на основі якої можливо попередити виникнення таких ризиків і загроз та мінімізувати їхній вплив. Йдеться, зокрема, про необхідність застосування методик аналізу ринкового середовища, аналізу конкуренції, аналізу еластичності попиту та сегментації клієнтів. Водночас достовірність проведення аналізу значною мірою залежить від обраного аналітичного інструментарію, до якого доречно віднести *Benchmarking*, *GAP*-моделювання, *CRM*-аналітику, *CJM*-методику та ін.

Економічна безпека підприємств роздрібною торгівлі суттєво залежить від якості налагодження логістичної діяльності, до основних стратегічних орієнтирів якої потрібно віднести підвищення ефективності управління товарними потоками, оптимізацію витрат та забезпечення безперервності поставок. Відомо, що якість логістичних процесів визначає рівень доступності товарів для споживачів, фінансову стійкість підприємства та його здатність швидко реагувати на ринкові тенденції. Все це визначає важливість застосування комплексу методичних підходів, до прикладу логістичного аналізу, процесного моделювання, *VCA*-методики та ін., які дозволяють виявляти “вузькі місця” у ланцюгах постачань і мінімізувати ризики. Натомість аналітичний інструментарій має включати *ERP*-системи, *Lean*-методи, *JIT*-концепцію, *ABC-XYZ* аналіз товарних запасів, *SCM*-системи, застосування яких спрямоване на ідентифікацію засобів підвищення ефективності використання логістичних ресурсів, зменшення витрат та підвищення рівня комерційно-збутового сервісу.

Примітно, що необхідність застосування таких підходів зумовлена прагненням мінімізувати вплив таких ризиків і загроз, як порушення ланцюгів поставок, надлишкові або недостатні товарні запаси, високі витрати на логістику та транспортування, недостатня адаптація до сезонних коливань та змін споживчого попиту.

Відомо, що своєчасна та достовірна інформація є основою для прийняття управлінських рішень, формування стратегій і прогнозів. Відповідно, у контексті обґрунтування інформаційно-аналітичної складової економічної безпеки підприємств роздрібною торгівлі особливе значення має захист та ефективне використання інформаційних ресурсів. Для досягнення об’єктивності аналізу потрібно застосовувати комплекс методичних прийомів, зокрема контент-аналіз, ризик-орієнтований підхід та аудит інформаційних потоків. Поряд з тим, важливо використовувати вузькоспеціалізований аналітичний інструментарій, зокрема *IT*-аудит, системи інформаційної безпеки (*SIEM*, *DLP*), *Big Data*-аналітику, завдяки яким можливо достовірно виявляти низку ризиків та загроз, зокрема витік комерційної та персональної інформації клієнтів, кіберзагрози та атаки на внутрішні інформаційні системи, недостатню інтеграцію даних між різними торговельно-збутовими операціями.

При аналізі інтелектуально-кадрової складової економічної безпеки підприємств роздрібною торгівлі ключове значення мають соціологічні опитування, методика компетентностей, *HR*-аналітика, вивчення тенденцій плинності кадрів та ін. Завдяки таким методичним підходам вдається виявити кадрові ризики, оцінювати ефективність роботи працівників, оптимізувати *HR*-процеси для забезпечення безперебійної діяльності підприємства. Також достовірність висновків потребує застосування спеціалізованого аналітичного інструментарію, зокрема *KPI*-аналізу, *BSC*-аналізу, методики *360°*, *HCM*-систем, завдяки яким можливо повноцінно контролювати продуктивність персоналу, проводити оцінювання якості виконання обов’язків та планувати розвиток кадрового забезпечення. Необхідність такого оцінювання для підприємств роздрібною торгівлі зумовлена потребою мінімізації низки ризиків, серед яких висока плинність персоналу в періоди сезонних продажів, недостатня кваліфікація працівників для впровадження новітніх торговельно-технологічних операцій, ризики помилок у обслуговуванні клієнтів та веденні товарного обліку.

Стосовно аналізу інноваційно-технологічної складової економічної безпеки підприємства роздрібною торгівлі актуальне значення має систематичне оцінювання торговельно-збутових процесів, рівнів автоматизації, цифровізації та адаптації до сучасних технологічних трендів. Відповідно до таких цілей необхідно застосовувати комплекс методів, зокрема *SWOT*-аналіз, *PEST*-аналіз, метод порівняльних переваг, патентний аналіз. Аналітичний інструментарій у цьому випадку включає технологічний аудит, *TRL*-оцінювання, *Roadmapping*-проектування та інші підходи для моніторингу й

прогнозування технологічних змін. Примітно, що необхідність таких оцінок зумовлена динамічним зростанням інноваційно-технологічних ризиків та загроз, які для підприємств роздрібною торгівлі пов'язані з використанням застарілих торговельно-збутових технологій, недостатньою автоматизацією торговельно-складських операцій та повільним впровадженням аналітичних систем прогнозування попиту й планування товарного асортименту.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Достовірність результатів аналізу економічної безпеки підприємств роздрібною торгівлі значною мірою залежить від правильного вибору методичних розробок та аналітичного інструментарію, що у підсумку дозволяє повноцінно ідентифікувати ризики та загрози розвитку, мінімізувати їхні негативні наслідки, підвищити оперативність та стратегічну стійкість. З дотриманням функціонально-структурного підходу аналіз економічної безпеки підприємств роздрібною торгівлі доцільно здійснювати за такими складовими: фінансово-інвестиційна, маркетингова, логістична, інформаційно-аналітична, інноваційно-технологічна, інтелектуально-кадрова.

Застосування функціонально-структурованого аналізу економічної безпеки формує фундаментальну основу для підтримки динамічного розвитку та посилення конкурентних позицій підприємства, забезпечення його готовності своєчасно й швидко адаптуватися до часто непередбачуваних змін у галузі та на ринку загалом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алькема В., Кучмеев О. Аналіз сучасних підходів до оцінки стану економічної безпеки торговельних підприємств. *Вчені записки Університету "КРОК"*. 2020. Вип. 4(60). С. 187-194.
2. Сосновська О. О., Житар М. О. Економічна безпека підприємства: сутність та ознаки забезпечення. *Облік і фінанси*. 2018. № 3(81). С. 124-132.
3. Колодяжна І. В., Букріна К. А. Економічна безпека в системі сталого функціонування підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 23. Ч. 1. С. 135-140.
4. Зіненко К., Кобелєва Т. Економічна безпека підприємства: методологічна сутність та складові формування. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*. 2022. № 4. С. 9-16.
5. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Куницька-Іляш М. В., Наконечна Н. В. Економічна безпека суб'єктів господарювання та держави: аспект гарантування фінансово-економічної безпеки пріоритетних галузей національної економіки України. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2023. № (37). С. 22-30.
6. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г., Куницька-Іляш М. В., Березівський Я. П. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств пріоритетних галузей в системі економічної безпеки

держави. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького. Серія Економічні науки*. 2023. Т. 25. № 101. С. 31-37.

7. Данілова Е. І. Методологія ризик-орієнтованого підходу до управління економічною безпекою підприємства. *Modern Economics*. 2018. № 12. С. 61-68.

8. Драгун А. О. Визначення системи чинників, що впливають на економічну безпеку підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Вип. 34. С. 64-71.

9. Шуміло О. С. Науково-методичний підхід до оцінювання впливу чинників зовнішнього середовища на економічну безпеку підприємств роздрібною торгівлі. *Інтелект XXI*. 2018. № 1. С. 150-155.

10. Гросул В. А., Усова М. О. Методичні аспекти оцінки рівня ризикостійкості підприємства роздрібною торгівлі. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т. 9. № 1. С. 282-286.

11. Чижевська М. Б., Чернодубова Е. В., Сидоренко-Мельник Г. М., Куява Б. М. Аналіз факторів технологічного розвитку та забезпечення фінансово-економічної безпеки інноваційно орієнтованого підприємства в умовах соціальної економіки. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3117>.

12. Ilyash O., Lupak R., Dzhadan I., Kolishenko R. Assessing structural components of investment and innovation provision of economic security in the basic types of economic activity. *Journal of Economy Culture and Society*. 2021. Issue 63. P. 17-37.

13. Куцук П. О. Проблемні аспекти та пріоритети розвитку малого і середнього підприємництва України. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2022. Вип. 69. С. 7-14.

14. Паршина О., Паршин Ю., Небаба Н., Стахів О., Веснін С. Комплексний аналіз ключових чинників впливу на економічну безпеку підприємств. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2025. № 342(3(1)). С. 261-266.

REFERENCES

1. Alkema V. And Kuchmieiev O. (2020), Analiz suchasnykh pidkhodiv do otsinky stanu ekonomichnoi bezpeky torhovelnykh pidpriumstv, *Vcheni zapysky Universytetu "KROK"*, vyp. 4(60), s. 187-194.
2. Sosnovska, O. O. And Zhytar, M. O. (2018), Ekonomichna bezpeka pidpriumstva: sutnist ta oznaky zabezpechennia, *Oblik i finansy*, № 3(81), s. 124-132.
3. Kolodiazhna, I. V. And Bukrina, K. A. (2019), Ekonomichna bezpeka v systemi staloho funktsionuvannia pidpriumstva, *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, vyp. 23, Ch. 1, s. 135-140.

4. Zinenko K. And Kobieliava T. (2022), Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: metodolohichna sutnist ta skladovi formuvannia, *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu "Kharkivskiy politekhnichnyi instytut"* (ekonomichni nauky), № 4, s. 9-16.
 5. Vasylytsiv, T. H., Lupak, R. L., Kunytska-Iliash, M. V. And Nakonechna, N. V. (2023), Ekonomichna bezpeka subiektiv hospodariuvannia ta derzhavy: aspekt harantuvannia finansovo-ekonomichnoi bezpeky priorytetnykh haluzei natsionalnoi ekonomiky Ukrainy, *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava*, № (37), s. 22-30.
 6. Lupak, R. L., Vasylytsiv, T. H., Kunytska-Iliash, M. V. And Berezhivskiy, Ya. P. (2023), Zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv priorytetnykh haluzei v systemi ekonomichnoi bezpeky derzhavy, *Naukovyi visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu veterynarnoi medytsyny ta biotekhnologii im. S. Z. Gzhytskoho. Seriya Ekonomichni nauky*, T. 25, № 101, s. 31-37.
 7. Danilova, E. I. (2018), Metodolohiia ryzyk-orientovanoho pidkhodu do upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva, *Modern Economics*, № 12, s. 61-68.
 8. Drahun, A. O. (2020), Vyznachennia systemy chynnykiv, shcho vplyvaiut na ekonomichnu bezpeku pidpriemstva, *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, vyp. 34, s. 64-71.
 9. Shumilo, O. S. (2018), Naukovo-metodychni pidkhid do otsiniuvannia vplyvu chynnykiv zovnishnoho seredovyscha na ekonomichnu bezpeku pidpriemstv rozdribnoi torhivli, *Intelekt XXI*, № 1, s. 150-155.
 10. Hrosul, V. A. And Usova, M. O. (2024), Metodychni aspekty otsinky rivnia ryzykostiikosti pidpriemstva rozdribnoi torhivli, *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, T. 9, № 1, s. 282-286.
 11. Chyzhevska, M. B., Chernodubova, E. V., Sydorenko-Melnyk, H. M. And Kuiava, B. M. (2024), Analiz faktoriv tekhnolohichnoho rozvytku ta zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky innovatsiino orientovanoho pidpriemstva v umovakh sotsialnoi ekonomiky, *Efektivna ekonomika*, № 2, available at: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3117>.
 12. Ilyash O., Lupak R., Dzhadan I. And Kolishenko R. (2021), Assessing structural components of investment and innovation provision of economic security in the basic types of economic activity, *Journal of Economy Culture and Society*, Issue 63, p. 17-37.
 13. Kutsyk, P. O. (2022), Problemni aspekty ta priorytety rozvytku maloho i serednoho pidpriemnytstva Ukrainy, *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vyp. 69, s. 7-14.
 14. Parshyna O., Parshyn Yu., Nebaba N., Stakhiv O. And Vesnin S. (2025), Kompleksnyi analiz kliuchovykh chynnykiv vplyvu na ekonomichnu bezpeku pidpriemstv, *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, № 342(3(1)), s. 261-266.
- Стаття надійшла до редакції 14 липня 2025 року*